

Hypotetisk datid/førdetid – betinget og kontrafaktisk virkelighed

Når man vil fortælle, hvad man ville gøre i en hypotetisk situation, gør man stort set som på engelsk: Man bruger datid om en hypotetisk betingelse og førdetid om en kontrafaktisk betingelse - og et modalverbum, oftest *ville*, om den hypotetiske situation.

- Hvis jeg havde penge nok, ville jeg købe en bil.
- Hvis ugen havde haft 8 dage, ville jeg måske have kunnet nå det hele.

Den største forskel er, at man på dansk kan bruge flere modalverber efter hinanden, hvor man på engelsk omskriver det ene:

- If my danish had been better, I **would** have **been able** to understand my wife.
- Hvis mit dansk havde været bedre, **ville** jeg have **kunnet** forstå min kone.

Modalverberne har deres sædvanlige betydninger, og når man oftest bruger *ville* først og et andet modalverbum bagefter, er det fordi *ville* har betydningen vurdering/forudsigelse: Man vurderer/forudsiger muligheder, systemer og nødvendigheder, derfor kommer *ville* tit ind før *kunne skulle måtte*.

Ville: (ønske/intention/vilje, vurdering, forudsigelse)

- Hvis det havde været forbudt at gå tidligt i seng, så *ville* du helt sikkert godt have *villet*.
- Hvis du havde et firma, ville du skulle lave momsregnskab.
- Hvis huset var lidt højere, ville vi kunne se havet.
- Hvis loven blev vedtaget, ville fætre og kusiner ikke længere måtte gifte sig.

- Hvis jeg nu betalte billetten, *ville* du så gerne gå med i teatret alligevel?
- Det er da godt du har mig, ellers *ville* du se forfærdelig ud i tøjet!

Skulle: (plan/system, forslag, adfærdsmønster, beregning)

- Hvis det var blevet en dreng, skulle han have heddet Ib Bo.
- Jeg synes, du *skulle* tage bussen, det regner temmelig meget.
- Hvis du ikke drak så meget øl, *skulle* du ikke op så mange gange hver nat.
- Hvis du går nu, *skulle* du kunne nå det.

Kunne: (mulighed, lejlighed)

- Hvis jeg havde en bil, kunne jeg køre dig hjem.
- Bare det var bedre vejr, så *kunne* vi tage til stranden.
- Hvis du gik med hjem, kunne du hilse på min far, han er bokser.

Måtte: (tilladelse, nødvendighed, eneste mulighed)

- Hvis jeg vandt i Lotto måtte du få en stor is.
- Hvis du gik fra mig, måtte jeg finde en anden, der kunne lufte hunden.
- Hvis begge dine forældre har blå øjne, må postbuddet have brune.

Datid eller førdatid

Forskellen på datid og førdatid er at datiden er en fri virkelighed, mens førdatid er en modvirkelighed, fx noget der er for sent at ændre – eller bare umuligt:

- Hvis du havde blå øjne, ville du fuldstændig ligne Frank Sinatra.
- Hvis du havde haft blå øjne, ville jeg måske have troet på, at du var ægte blond.

Hvis betingelsen og virkeligheden er samtidige følges tiderne ad. Men hvis sætningen rækker ud i fremtiden, kan tiderne være forskudt:

- Hvis jeg havde haft min nøgle med, kunne jeg låse efter mig, når jeg er færdig.

Men man kan lige så ofte høre:

- Hvis jeg havde haft min nøgle med, kunne jeg have låst efter mig, når jeg er færdig.

Betingede spørgsmål

Betingede spørgsmål med betingelsen først har *så* på centraladverbiets plads.

- *Hvis du havde råd, ville du så købe dig et større hus?*
- *Far, hvis du gad, kunne du så ikke godt være på landsholdet?*

Opgave: Hvis du var en bil, hvad for en bil var du så? Skriv en tekst om dit liv som bil – eller som blomst, eller som.....

Opgave 1: Gør sætningerne færdige som betinget virkelighed

1. Gid det var sommer,
2. Hvis du gik lidt hurtigere,
3. Hvis huset var lidt større,
4. Uden dig
5. Hvis jeg blev gift med ham,
6. Efter mine beregninger,
7. Bare jeg kunne få et nyt job,
8. Jeg ville ønske, at
9. Hvis din mand vaskede sig lidt oftere,
10. Du burde dyrke lidt mere motion,

Opgave 2: Gør sætningerne færdige som kontrafaktisk virkelighed

1. Hvis jeg havde haft min kikkert med,
2. Hvis du havde haft blå øjne,
3. Hvis jeg ikke havde kunnet finde et sted at parkere,
4. Hvis du havde været min mand,
5. Hvis det var blevet en pige,
6. Hvis jeg ikke havde været for fuld,
7. Hvis han havde kunnet svømme,
8. Hvis jeg havde vidst, at du var så smuk,
9. Hvis du ikke havde fundet en lejlighed,
10. Hvis du havde været lidt bedre til dansk,
11. Hvis han ikke havde været syg,
12. Hvis han ikke var blevet syg,

Opgave 3: Begynd sætningerne. Pas på at tiden passer!

, kunne vi have fulgtes ad.

, skulle vi have været gift i morgen.

, ville jeg have lavet mad.

, havde vi måttet købe en ny.

, kunne vi være gået en tur nu.

, ville han have været død nu.

, ville du have været mulat.

, kunne han være blevet syg.

, havde han været rig i dag.

, var han blevet hjemme.

, var han ikke gået fra hende.

, havde jeg aldrig fundet den.

, skulle pengene have været betalt i dag.

Opgave 4: Gør sætningerne færdige

1. Bare vejret var lidt bedre,
2. Gid jeg aldrig havde givet hende de blomster,
3. Hvis tårer var guld,
4. I følge billetten
5. Hvis motoren blev udskiftet,
6. Hvis det ikke var for den tunge kuffert,
7. Uden ham
8. Som ven er han OK, men som
9. Hvis hun ikke havde lovet ikke at sladre,
10. Hvis min mand var kommet en time senere hjem,
11. Hvis det ikke var lykkedes ham at få døren op,
12. Tænk hvis vi var unge igen,
13. Din mand ville helt sikkert tro mere på sig selv, hvis
14. Uden alle dine gode ideer
15. Med lidt maling og en kærlig hånd
16. Din mand ville se bedre ud,
17. I stedet for at tude over, at du vejer for meget,
18. Hvis jeg var i hans bukser,
19. Hvis du havde været en pige,
20. Hvis muren ikke var faldet,
21. Hvis jeg ikke var punkteret den dag,

Opgave 5: Gør sætningerne færdige som kontrafaktisk eller hypotetisk virkelighed

Hvis du ikke havde tabt den dyre vase på gulvet,

Hvis han ikke kom, havde vi aftalt, at

Jeg ville have vundet løbet,

Hvis du var lige så gammel som jeg,

Med en uddannelse som programmør,

Bare han ikke var så meget ældre end mig,

skulle vi være rejst til Portugal i morgen.

ville du blive endnu smukkere.

kunne du være blevet verdensmester.

måtte vi flytte til et andet land.

havde du villet have en grøn.

ville du have haft din venstre pegefinger endnu

havde jeg ikke turdet spørge ham.